SVOBODA — СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 223. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 23, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 23-го ЛИСТОПАДА 1993. Ч. 223. РІК C.

НАРОДНА РАДА ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ВИБОРЧОГО ЗАКОНУ

Київ (УНІАР). — Тут у четвер, 18-го листопада, парляментарна опозиція — Народна Рада оприлюднила заяву щодо затвердженого закону про вибори народних депутатів України. У заяві сказано, що ухвалені 17-го листопада ц.р. положення виборчого закону не лише зберігають старий тоталітарний спосіб виборів, але й значно погіршують його, оскільки закон забезпечує перевагу партії влади.

Вважаючи, що докорінна зміна всіх гілок влади в Україні вкрай необхідна, Народна Рада констатує що нові вибори на основі старої виборчої системи, проведені руками старого комуністичного апарату, сприятимуть збереженню влади компартійної номенклятури. „Саме ця партія комуністичної влади привела Україну до небаченого пограбування і цілковитого зубожіння народу. В умовах компартійного тиску, що склався у Верховній Раді, Народна Рада не може брати на себе відповідальність за дії компартійної більшости. Не бажаючи бути прикриттям для чергового злочину проти народу України, Народна Рада заявляє: Україна в небезпеці! Усунути цю небезпеку може лише український народ на нових виборах, відкинувши комуністично-соціялістичну партію влади", — пишуть автори заяви.

Голова Верховної Ради Іван Плющ вважає, що нічого страшного в цьому законі нема, оскільки суспільство в Україні складається не з політичних партій, а з робітничих колективів. „Коли зміниться суспільство то зміниться і закон", — заявив голова українського парляменту.

Заступник голови парляментарної Комісії з питань законодавства і законности Анатолій Ткачук також вважає, що тривожитись не варто. На його думку, ця система дає можливість партіям вести активну працю на реґіональному і обласному рівні, висувати кандидатів партійних і підтримувати незалежних, що сприятиме також розвиткові політичної системи, її структуруванню. Крім того, унеможливлюється нав'язування кандидатів військовим частинам.

Як відомо, голова Народної Ради Іван Заєць відстоював змішану систему виборів, а голова Народного Руху України Вячеслав Чорновіл виступав за пропорційну систему виборів. Найбільшим недоліком нового виборчого закону І.Заєць вважає те, що парляментарна більшість накинула висунення претендентів від трудових колективів. А в сьогоднішніх умовах, коли на заводах домінують директори, а в колгоспах домінують голови колгоспів, які цілковито контролюють робітників і колгоспників, прикриваючись тим, що, мовляв, заступають інтереси трудівників, результати виборів можуть повернути Україну назад у 1990 рік.

В Україні зловживають при торгівлі мешканнями

Київ. — Тут газета „Вечірній Київ" надрукувала інформацію про зловживання під час продажу державних помешкань. Як сказано в повідомленні, Державна Адміністрація Києва минулого року постановила продати 91 помешкання за 1.2 міл. дол. і гроші ці видати на допомогу багатодітним родинам.

У зв'язку із зміною керівника Державної Адміністрації встигли продати 75 помешкань, за які отримали 762,462 дол. та 1.2 біл. карбованців, оскільки громадянам України урядовий декрет дозволив платити за житло в національній валюті. Ось як про це розповідають автори повідомлення.

„Договори на продаж житла дуже цікаві. Одним квартирне управління передало житло за багато місяців до отримання грошей; від інших отримало доляри, але не передало помешкання.

Особливо пікантна історія вийшла з пані Г. Згідно з особистим розпорядженням колишнього голови міської державної адміністрації, їй продали трикімнатне мешкання площею 72 кв. метри за 13,000 дол. При оформленні договору площа зменшилася до 68 кв. метрів, а ціна збільшилася до 15,000 дол. Не встигли ревізори підписати акт, як договір з пані Г. був замінений документом, у якому проставлена сума всього 15,000 карбованців.

Але найбільш цікаво те, що міське квартирне управління здало всю отриману валюту в Український Експортно-Імпортний Банк. Він з великим прибутком для себе продав її на біржі, а решту карбованців переказав на рахунок міста. Отже, валюта зникла і на допомогу багатодітним родинам Києва, для яких все нібито й затівалося, не було витрачено й жодного цента".

Газета „Незавісімость" надрукувала статтю, де викриваються причини усунення колеґії Генеральної прокуратури України разом з генеральним прокурором Віктором Шишкіним та його першим заступником Юрієм Гайсинським. Автори твердять, що коли з'явилася постанова про виселення Гайсинського з київського помешкання, як незаконно придбаного, Гайсинський пригадав депутатам, що й вони отримали свої помешкання незаконним шляхом. І таких депутатів-новоселів, начебто, є не менше 100. Тому, твердять автори статті, завжди пасивна Верховна Рада цього разу виявила дивовижну рішучість і протягом кількох хвилин затвердила постанову про усунення всієї колеґії Генеральної прокуратури та призначила нового генерального прокурора. Все це, мовляв, робилося з порушенням законів, „але нардепам було не до юридичних тонкостей".

УКРАЇНА РАТИФІКУВАЛА СТАРТ-1 ІЗ ЗАСТЕРЕЖЕННЯМИ

Київ (УНІАР). — Тут у п'ятницю, 18-го листопада, на вечірньому закритому засіданні сесії Верховної Ради України ратифіковано підписаний у Москві 31 липня 1991 р. договір Старт-1, але з деякими застереженнями. Як сказано в документі, Україна здійснить обмін ратифікаційними грамотами тільки після виконання умов викладених в точках 5, 6, 7, 9, 10 і 11.

В точці 5 Україна зобов'язується поетапно позбуватися ядерної зброї під умовою отримання надійних гарантій від усіх ядерних держав, що вони ніколи не застосують ядерну і звичайну зброю проти України і не будуть погрожувати їй застосуванням та поважатимуть територіяльну цілісність і недоторканість українських кордонів та утримуватимуться від економічного тиску при вирішенні спірних питань.

В точці 6 Україна зобов'язується зліквідувати стратегічну наступальну зброю у передбачені терміни в розмірах, зазначених в договорі з 31-го липня 1991 року та у статті 2 Лісбонського протоколу, де сказано, що знищенню підлягають 36 відсотків носіїв і 42 відс. боєзарядів. Це не виключає можливости знищення додаткових носіїв та боєзарядів, згідно з рішеннями України.

Згідно з точкою 7, Україна зобов'язується зліквідувати ядерну зброю, дбаючи про ядерну та екологічну безпеку але під умовою, що їй буде надано достатню міжнародну фінансову і технічну допомогу.

У точці 9 сказано, що під умовою, коли ядена зброя знищуватиметься поза межами України, українська сторона здійснюватиме безпосередню контролю над цими процесами, щоб унеможливити використання боєзарядів для повторного виготовленя ядерної зброї.

Пункт 10 містить вимогу обов'язкового повернення Україні компонентів ядерної зброї для використання в мирних цілях або компенсації за них. Умови щодо компенсації поширюються і на тактичу ядерну зброю, яка була вивезена в Росію з території України у 1992 році.

У пункті 11, тому, що Україна не брала участи безпосередньо в підготові договору, рекомендується Президентові України і Урядові провести переговори з відповідними державами і міжнародними організаціями: щодо міжнародних гарантій національної безпеки України; щодо умов економічно -фінансової та науково-технічної допомоги у виконанні договору Старт-1; щодо гарантійного і авторського обслуговування ядерних боєзарядів бойових ракетних комплексів; щодо перегляду умов фінансування інспекційної діяльности; щодо можливости використання компонентів роззброєння в мирних цілях, щодо умови використання розмонтованих матеріялів; щодо гарантій компенсування за розмонтовані компоненти ядерної зброї.

За ратифікацію договору Старт-1 з наведеними вище застереженнями проголосували 254 депутати, 30 — утрималися і 9 голосували проти.

Пізніше, на пресовій конференції народний депутат України Дмитро Павличко заявив журналістам, що „ратифікація Україною договору Старт-1 не означає, що Україна стала без'ядерною державою. Україна є власником ядерної зброї і буде йти до без'ядерного статусу, коли їй будуть надані гарантії національної безпеки та якщо Захід надасть фінансову допомогу". За словами депутата Сергія Головатого, Україна зробила все можливе, щоб стати без'ядерною державою, однак при цьому не відмовилася і від захисту своїх національних інтересів.

ЗУСТРІЧ В СІЄТЛІ МАЛА УСПІХ

Сієтл, Ваш. — Як інформує агентство Ассошіейтед Пресс, всі члени організації Азійтсько-тихоокеанського економічного співробітництва (АТЕС) годяться в тім, що їхня зустріч тут виявилася успішною і матиме великий вплив на дальший прогрес в ділянці міжнародної торгівлі. Зовнішньоторговельний представник З'єднаних Стейтів Мікі Кантор, між іншим, сказав: „Наші европейські партнери гідно оцінили успіхи ЗСА у лібералізації міжнародної торгівлі і зокрема значення зустрічі в Сієтлі".

Водночас спостерігачі підкреслюють, що між торговельними партнерами Тихоокеанського басейну є деякі незгоди, адже в Сієтлі зустрілися не лише давні союзники Вашінґтону, але й також давні ідеологічні противники, яким є, наприклад, Пекін. Керівник Китаю Цзянь Цземінь і на цей раз не поступився перед вимогами З'єднаних Стейтів у ділянці прав людини. Однак у питаннях торгівлі Китай ентузіястично підтримав цілі і завдання АТЕС. Майже всі керівники делегацій висловилися в тому сенсі, що подібні зустрічі можуть стати врівень з традиційними нарадами „великої сімки" — лідерів семи провідних індустріяльних країн світу.

Провідники держав азійтсько-техоокеанського реґіону, погодившись зменшити митні тарифи у торгівлі один з одним, звернулися до розвинутих европейських країн зі закликом наслідувати їхній приклад. Учасники зустрічі вирішили через рік зібратися у такому ж складі в Індонезії, а в березні 1994 року міністри фінансів країн АТЕС зустрінуться в ЗСА, щоб обговорити актуальні питання економічного співробітництва, зокрема заохочення взаємних інвестицій та їхній захист.

На думку Мікі Кантора дорадника в справі торгівлі, успіх у Сієтлі дасть змогу президентові Биллові Клінтонові зосередитися на проблемах міжнародної торгівлі в рамках загальної угоди щодо торгівлі і тарифів. Є підстави сподіватися, що тепер навіть французи відмовляться від свого наміру накласти вето на цю угоду.

В Україні

КИЇВ. — Газета „Незавісімость" повідомила, що країни-кредитори — Австрія, Італія, Франція, Німеччина і ЗСА неофіційно закрили всі кредитні лінії в Україну. Українські проєкти заблоковані і не будуть розглянені доки в Україні не розпочнуться справжні реформи. Як пишуть автори статті, закордонні інвеститори передбачають, що українська незалежна держава незабаром перестане існувати і боргів не поверне, отже нема сенсу вкладати гроші в державу, якій залишилося жити близько двох місяців. Газета „Незавісімость" повідомляє про ще одну, старанно масковану біду, яка спіткала українську державу: Европарламент припинив програму технічної допомоги Україні.

ЛУЦЬК. — Страйк студентів Волинського Університету ім. Лесі Українки закінчився компромісом. Студенти протестували проти закриття факультету соціяльних дисциплін. Наказ скасовано, а факультет реорганізовано на факультет соціології і психології.

Появився збірник Грушевськознавства

Ню Йорк (ПС УІТ). — Щойно вийшов з друку науковий збірник п.з. „Михайло Грушевський: діяльність і творча спадщина", як спеціяльний випуск „Українського Історика" (том 28—29, 1992), який нараховує понад 450 сторінок друку. Збірник появився за редакцією д-ра Любомира Винара, голови Міжнародного товариства ім. М. Грушевського і УІТ.

Це видання є переломовим в дальшому розвитку грушевськознавства, якщо йдеться про тематику видання і співпрацю науковців з України і діяспори. У збірнику, крім важливих досліджень діяльности і творчости М. Грушевського, друкуються перший раз ще не видані праці історика і нові архівні матеріяли.

Збірник відкривається обширною студією Л. Винара „Михайло Грушевський в українській і світовій історії", в якій дається нову переоцінку діяльности і творчої спадщини М. Грушевського як історика, наукового діяча і будівничого української модерної держави. У розділі „Наукова спадщина М. Грушевського" перший раз друкуються його праці „Степ і море в історії України" і „Пересування культурно-національного центру на схід: козаччина, як чергова рушійна сила національного українського активу". У розділі „Дослідження козацької історіографії" українською мовою у перекладі Я. Дзири перший раз друкуються такі статті Грушевського: „Самовидець руїни та його пізніші відображення", „Про українську історіографію XVIII століття" і також видруковано правдоподібно останню статтю історика „З історії фабулістики XVIII століття". Цей розділ закінчує стаття Я. Дзири (Київ) „Михайло Грушевський та козацьке літописання" і Ганни Швидько (Дніпропетровський унів.) „М. С. Грушевський і репресований збірник „Полуднева Україна". У дальших розділах збірника видруковано такі праці: „Олександер Ситник (Ужгород) „Роля В. Антоновича у формуванні М. Грушевського"; Віктор Заруба (Дніпропетровське) „Розгром і знищення київської школи М. Грушевського"; Анна Процик (Ню Йорк) „Дві історіографічні течії з історичної школи Антоновича: М. Грушевський і Д. Багалій"; Богдан Клід (Едмонтон) „Історія і політика: боротьба

(Закінчення на стор. 3)

Одеська симфонічна оркестра концертує по Північній Америці

Джерзі Сіті, Н.Дж. (Г. Колесса). — Концерти симфонічної оркестри Одеської фільгармонії в З'єднаних Стейтах Америки і Канаді — подія особливого значення. Адже це вперше симфонічна оркестра з України приїжджає на цей континент, ще й виступатиме в престижевих залях, серед яких — Карнеґі Голл в Ню Йорку. Турне, яке розпочалося цими днями, продовжиться до 6-го грудня і, крім Ню Йорку, включатиме в ЗСА такі міста як Чикаґо, Принстон, Н.Дж., Гартфорд, Конн. і Торонто, Онтаріо, Канада. Диригуватиме оркестрою її мистецький керівник та головний диригент, американець Гобарт Ерл.

Г. Ерл за диригентським пультом.

Симфонічна оркестра Одеської фільгармонії заснована в 1936 році. Її диригентами були такі відомі мистці, як О. Гаук, К. Зандерлінґ, Н. Рахлін, Ю. Сімонов, з нею виступали відомі солісти Д. Ойстрах, Е. Ґілельс, Л. Ісакадзе, В. Третяков, Є. Кіссін, В. Репін та ін. Оркестра грала з такими хорами, як одеська „Думка", з хором ім. Ґлінки із Санкт-Петербурґу та ін.

В 1991 році головним диригентом-гостем оркестри, а в 1992 — її мистецьким керівником став американець Гобарт Ерл. З того часу діяльність оркестри стала бурхливою — вже в перший сезон співпраці з диригентом оркестра двічі виступала в Києві, побувала у Москві та Санкт-Петербурзі з концертами пам'яті Л. Бернстайна, об'їздила, крім Києва, багато міст України — Львів, Івано-Франківське, Полтаву Кіровоград, Ужгород, Чернівці і Тернопіль. Далі настуили концерти в Австрії, Еспанії. В Австрії тоді оркестра виступила двічі — на фестивалі американської музики, присвяченому 500-літтю відкриття Америки в місті Бреґенце, де була єдиною оркестрою із Східньої Европи, і у славному віденському Музікферайнзаль, де дала благодійні концерти у Фонд Чорнобиля. 20,000 дол., зібраних з концертів у Відні, було віддано двом одеським лікарням, які лікують потерпілих від Чорнобильської катастрофи. Слід сказати, що таких

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

ГРУПА ВІЙСЬКОВИХ спеціялістів і загони поліції прибули на Ґовернорс Айленд в Ню Йорку. Тут було знайдене ядро, відлите ще 100 років тому. Воно лежало поблизу будинків, де живуть співробітники берегової охорони. Згідно з оцінкою спеціялістів, у металічному ядрі діяметром 20 дюймів було 350 фунтів вибухової речовини. Ядро покрили шаром плястикової вибухівки, після чого сапери, які перебували у сховищі, з допомогою дистанційного управління спробували провести вибух. Плястикова вибухівка вибухнула, але ядро залишилося непошкодженим. Лише після третьої спроби металічна куля розірвалася, викинувши у повітря клуби чорного диму.

У ЧЕТВЕР, 18-ГО ЛИСТОПАДА, Ед Роллінс, колишній менаджер виборчої кампанії республіканки Крістін Тодд-Віттман, яка перемогла у виборах на пост губернатора стейту Ню Джерзі, став перед великим жюрі. Він відповідав на запитання з приводу того, чи платили республіканці виборцям-неграм, щоб ті не появлялися на виборчих дільницях. Версію про те, що платили, необережно висунув сам Е. Роллінс, який потім відмовився від своїх слів.

950 МІЛЬЙОНІВ ДОЛ. — ТАКІ розміри шкоди, яку нанесли стейтові Каліфорнія пожежі, що бушували там донедавна. Цю цифру опублікували в Лос Анджелесі представники забезпеченевих компаній на підставі отриманих заяв про відшкодування пошкоджень. Якщо ж враховувати і незабезпечене майно, що згоріло в полум'ї, то, за даними стейтової влади, загальна шкода перевищить 1 біл. дол. Пожежі знищили 1,241 будівлю і спалили ліс на площі майже 80,000 гектарів.

18 ДЕМОКРАТІВ НАРАХОВУЄ делеґація стейту Ню Йорк у Палаті Репрезентантів, але лише двоє з них голосували у середу, 17-го листопада, за договір про вільну торгівлю у Північній Америці (НАФТА). Це Ніта Лові і Флойд Флейк. Проти НАФТА голосували всі без винятку демократи з Ню Джерзі і Коннектикату. „Я впевнена, що весь наш реґіон лише скористає з НАФТА", — сказала Н. Лові після голосування. Вона додала, що прийшла до цього висновку після численних розмов зі спеціялістами зі своєї виборчої округи. Деякі критики НАФТА обвинувачують Білий Дім в тому, що багато прихильників договору „були куплені". Про це останнім часом часто говорив Росс Перро. Він навіть настоює на розслідуванні справи.

У СВІТІ

В ПІВДЕННО-АФРИКАНСЬКІЙ Республіці закінчилося 300-річне панування білих у національній політиці. Президент країни Фредерік де Клерк і президент Африканського національного конгресу Нелсон Мандела схвалили нову конституцію країни, яка діятиме у перехідний період. Вона зрівнює у правах біле і чорне населення. Після того, як конституцію затвердить парлямент ПАР, буде створено перехідну виконавчу раду, яка підготує і проведе у квітні 1994 року перші вільні вибори. Тим часом Юджин Терре-Бланш, лідер партії білих екстремістів, що має назву Рух опору африканерів, заявив, нібито нова конституція „означає початок війни в ПАР". Проти угоди між урядом і Африканським національним конгресом виступив також Монгосуту Бутулезі, лідер зулюської партії Інката.

ПІВДЕННО-АФРИКАНСЬКА ЗУЛЮСЬКА партія Інката відкинула звинувачення в тому, що вона створює власну армію з метою підготови до громадянської війни в країні. В оприлюдненій заяві лідери Інкати запевняють, що на базах у провінції Наталь „проходять вишкіл добровільці, які хочуть гарантувати безпеку зулюських громад".

АГЕНТСТВО РОЙТЕР ІНФОРМУЄ, що цими днями 350 іракців перейшли через кордон на територію Кувайту і закидали камінням кувайтських робітників, котрі мурували прикордонні захисні споруди. У зв'язку з цим інцидентом Рада безпеки ООН висловила занепокоєння, а З'єднані Стейти офіційно підтвердили право Кувайту на створення захисту вздовж кордону. Агентство також повідомляє про декілька випадків обстрілу іракськими вояками кувайтської прикордонної варти.

ПАЛЕСТИНЦІ ВИСТУПИЛИ проти того, щоб на західньому березі Йордану працювали ізраїльські археологи, які продовжують розшукувати арамейські рукописи в печерах Мертвого моря — там, де колись виявлено знамениті „згортки", що містили перші записи Біблії. „Ізраїльтяни вчинять те саме, що перед відходом з Альжиру зробили французи, — вважає палестинський вчений Назмі Жубах. — Вони хочуть вивезти те що належить палестинському народові". Однак Єрусалим не визнає цих претенсій, бо, мовляв, ні Газа, ні Західній берег ніколи не належали палестинській державі.

ФРАНЦУЗЬКИЙ КОНТИНҐЕНТ, останній у складі миротворчих сил ООН, цими днями залишив Камбоджу. На цьому закінчилася здійснювана 18 місяців операція, спрямована на відновлення миру в цій країні. Міжнародній спільноті вона обійшлася в 2 біл. дол. За півтора року в Камбоджі загинуло 22 вояків з формацій „голубих шоломів".

СПОСТЕРІГАЧІ ПЕРЕДБАЧАЮТЬ відновлення збройного конфлікту між Грузією і Абхазією. На лівому березі річки Інґурі продовжується концентрація грузинських урядових військ, танків і броневиків, а на правому березі будують укріпленя абхазькі війська. Причиною нового кровопролиття може стати найменша провокація з чийогось боку. Про це інформує пресовий центр міністерства оборони Грузії.

В ЧЕТВЕР, 18-ГО ЛИСТОПАДА, Латвія військовою парадою, врочистою Службою Божою і феєрверком на берегах Даугави відсвяткувала 75-річчя заснування незалежної держави. Центральний банк Латвії пустив в обіг ювілейні монети: золоту, вартістю 100 латів (майже 170 дол.), срібну, десятилатову (17 дол.) і мідяно-ніклеві, дволатові.

ЕКСПЕРТИ ЕВРОПЕЙСЬКОГО союзу прийшли до висновку, що треба застосувати дуже рішучі заходи проти збільшення безробіття, яке в країнах Европейської спільноти от-от перевищить 11 відсотків. У спеціяльному звіті підкреслюється, що „безробіття є найбільшою проблемою". Автори цього документу рекомендують до 2000 року створити щонайменше 15 міл. нових робочих місць.

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays. Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association. Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster Send address changes to "Svoboda" 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J

Передплата на рік $ 40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою —
За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Найбільша журба — злочини

Немає ні одного народу у світі, який міг би похвалитися, що там немає злочинства. Ідеться тільки про розміри і характер злочинів, про місце, що його злочини займають у житті країни і про засоби боротьби проти них. Загально прийнялося переконання, що найпершим джерелом злочинів є нужда: мовляв, атмосфера загальної бідности притуплює послух законам, — зроджує злість до всіх, які, заможніші, стосують фізичну силу, щоб збагатитися. Отож, ніби матеріяльне убозтво штовхає людей до актів, заборонених карним кодексом. Але чому тоді маємо на очах зріст прерізних злочинів в Америці, яка славиться найвищою життєвою стопою і є Меккою для мільйонів осіб різної раси й різної національности у широкому світі?

Коли у минулому тижні у нижчій Палаті Конґресу все ще йшли дебати над Північно-Американським Договором про Вільну Торгівлю (за початковими англійськими буквами НАФТА), то Сенат призадумувався над проблемою злочинів і методами протидіяння загрозливому його явищеві. Коментатор телевізійного каналу Ен-Бі-Сі заявив: „Найширші кола американського суспільства більше зацікавлені злочинами, як президентським проєктом опіки над здоров'ям та контрольованою чи безмитною закордонною торгівлею. Не можна дивуватися, що Сенат зацікавився справою злочинів, бо — як згадувано вже на цьому місці — саме у Вашінґтоні, столиці Америки, злочинство всіх родів набрало такої сили, що виринув був проєкт викликати Національну Ґвардію для поборювання його.

Однаково в Ню Йорку, як у Лос Анджелесі і Вашінґтоні вважають, що найкращим засобом прикорочення злочинів є побільшення числа поліціянтів. Мовляв, сама поява поліціянта відстрашує злочинця. Може є в такій арґументації дрібка правди, але це підхід примітивний. При лікуванні недуги найперше ставиться її діягнозу і лікується не симптоми, а сутнє джерело. Коли навіть постать поліціянта і поліційні патрулі відстрашають злочинця, то він негайно візьметься за злочинну роботу — напасть на прохожих на вулиці, грабежі з вломами, насилування жінок, убивства задля здобуття гаманця й годинника жертви.

В Америці матеріяльна нужда не є поштовхом до злочинства. Воно настало і зростає в наслідок лібералізму, яке поклало свою нещасну печатку на всій системі американського судівництва, на атмосфері у публічних школах і на загальному занепаді моралі й етики. Ніде у світі нема такого, щоб арештованому читати формулу, що йому вільно не відповідати, що він матиме адвоката, що адвокат підсудного має право „договорюватися" з прокуратором щодо признання підсудного до меншої вини, щоб дістати меншу кару, та до звільнювання засудженого у коротшому реченці. Злочинець в Америці не має ніякої пошани і найменшого страху у відношенні до закону і суду. З прилюдних шкіл прогнали молитву і з молитвою прогнали пошанування до авторитету вчителів. Американські школи стали вже тереном поширення наркотиків, учні носять у кишенях пістолі, множаться випадки вбивства учня його шкільним товаришем.

Ніколи раніше не було стільки абортів малолітніх дівчат, як тепер, а скасування президентом Клінтоном різних обмежень для переведення абортів — поглибило те нездорове явище. Тільки у кількох стейтах ЗСА існує кара смерти, — у великому стейті Ню Йорку демократичний губернатор Маріо Квомо вже п'ять разів зголошував вето проти постанови Сенату стейтової Асамблеї, яка заводила кару смерти. Актуалізувалися заходи, щоб прикоротити продаж стрільної зброї. „Асоціяція рушниці", яка зберігає сильне лаббі у Конґресі, противиться усякому обмежуванню купівлі зброї, бо, мовляв, не пістоля чи кріс вбивають — а людина вбиває. А злочинна й легкодушна людина має у сучасній Америці якнайкращий клімат для процвітання злочинства. Не число поліціянтів і не заборона продажу пістолі, а відворот від лібералізму вдарить по злочинству, створить іншу, кращу і пристойнішу атмосферу. Та коли це станеться?!

Михайло Шпонтак

У ПОШУКУ НАПРЯМКІВ ЗОВНІШНІХ ДІЙ

У постійному шуканні напрямних зовнішньої політики ЗСА, Уряд Клінтона, виглядає, віднайшов в архівах Уряду „14 точок" президента Вудров Вілсона з 8-го січня 1918 року. На питання в інтерв'ю кореспондентом „Ню Йорк Таймсу" з 31-го жовтня Томасом Л. Фрідменом, з якою політичною концепцією можна б пов'язати зовнішню політику Президента Клінтона, „Прагма-тично — нео-Вілсонівська відповідає В. Ентоні Лейк, дорадник в справах національної безпеки Президента.

В обличчі фіяско зовнішніх дій у Сомалії, Гаїті, відступ від обіцяної (під час виборчої компанії) політики твердої руки проти напасників на визнану державу Боснії — Герцеґовини; невдачі стосунків ЗСА з новопосталими самостійними державами після упадку Совєтського Союзу під кутом інтересів Москви, то що заставило Уряд вдатися до обманної концепції „самовизначення — 14 точок" Вілсона. Президент Вілсон часто наголошував концепцію самовизначення для всіх народів під час Першої світової війни, хоч до кінця свого урядування був вірний „Доктрині недоторкальности території Російської імперії. У дусі проросійської настанови, в змісті „14 точок" Вілсона відкинено принцип самовизначення, з уділенням самостійности Польщі, Туреччині, Бельгії, з наказом ослабленим німцям забрати свої окупаційні війська з Румунії, з території Росії, Франції тощо. Остання точка закликає до створення „асоціяції націй" для допомоги втримання миру в світі. („Ворлд Бук Енциклопедія" 1993). Про самовизначення та про мир з справедливістю для всіх народів у „14 точках" Вілсона вже нічого не говориться. Більшість поневолених народів залишено на поталу новій, злющій совєтсько-російській імперії та поверсальським мініімперіям Югославії, Чехо-Словаччині, Польщі, Румунії в середньо-східній Европі. Переможні Альянти подиктували свій „мир", що вони вважали був в їхніх інтересах.

Сьогодні, коли більшість поневолених народів знову самовизначилася без належної підтримки демократичного Заходу, керівні урядові кола Вашінґтону повертаються до „прагматочно—нео-Вілсонівської" концепції з-перед 75 років тому. Замість стримання брутальних напасників у Боснії та фінансово-економічної підтримки хоч би скромного нового „Маршал пляну" для новопосталих держав після упадку Совєтського Союзу, Адміністрація Клінтона відгребує обманну Вілсонівську доктрину „14 точок". А яка міжнародна політична лінія цивілізованої й багатої Европи?

У статті п. з. „Стурбована Европа питає, як краще затримати мир", „Ню Йорк Таймс" з 31-го жовтня, Крейґ Витні пише, що Західня Европа в основному хоче, щоб її високий життєвий рівєнь продовжувався так як це було протягом останніх 40 років на рахунок Америки, під захистом 314,000 американського війська та тисячі ядерних боєголовок на европейському ґрунті. Одначе з упадком агресивної совєтсько-російської імперії, американська оборонна парасоля корчиться. ЗСА очікують, що европейські держави, Европейське співтовариство чи Західньоевропейська унія переберуть більшу частку тягару мілітарної оборони в лоні НАТО, але без втрати американських політичних і стратегічних впливів. Секретар стейту ЗСА Воррен Кристофер під час його недавньої візити Москви, центральної Азії, Східньої Европи і Балтійських держав пропонував концепцію Партнерки для миру та обмежену мілітарну співпрацю з НАТО на рівні військових збройних сил усім бажаючим з Росією включно.

Але ж Росія, — твердить автор, — має інший погляд як її сусіди щодо їх власної безпеки. Як це робила протягом століть Росія шукає її безпеку через гегемонію над своїми західніми і південними сусідами, а ці сусіди потребують охорону від небезпеки російських панівних впливів. НАТО було створено для оборони не тільки від совєтсько-російської аґресії, але й для оборони сусідніх країн від можливої німецької експансії. Подібна система оборони від небезпеки з Сходу була б коштовна і сьогодні багаті західні держави включно з ЗСА не охочі на матеріяльні жертви потрібні для охорони від нової небезпеки імперіялістичної і національностевої нестабільности в реґіонах на схід від німецько-польських кордонів. У такій ситуації, продовжує автор, чехи, поляки, мадяри й інші хочуть чимскорше включитись у систему НАТО, як дорогоцінні ґарантії мілітарної допомоги, якщо б Росія знову стала для них загрозою. Наявність такої загрози від північного сусіда є також вияснениям чому Україна відкладає справу знищення своїх ядерних боєголовок. Але ж поширяти ґарантії безпеки з можливим втягненням у війну, де б вона не вибухла, це справа рисковна. Тому деякі західні держави пропонують систему Конференції в справі безпеки і співпраці в складі 53-ох европейських держав як кращий перший крок у напрямі спільної оборони.

ЗСА дотепер, — продовжує автор, — опонує звернення президента Єльцина до західніх держав визнати Москву бути „миротворцем" у неспокійних реґіонах на південних кінцях Росії, твердячи, що це функція ООН. Але ж посьогодні таку функцію виконують росіяни. Тим часом, НАТО не відіграло функцію миротворця в Боснії, хоч збройна боротьба в тій країні принесла страшні спустошення, сотні тисяч втікачів і правдивий ґеноцид народу та страх на просторах Центральної Европи. Багато европейців починає питати, пощо нам здався такий альянс, який не всилі стримати подібні конфлікти. Потрібна нова стратегія для опанування турбот европейської безпеки. Від Президента Клінтона й інших лідерів очікують ознак зрозуміння потреби нових заходів безпеки перед конференцією НАТО на вершинах у Брюсселі 10-го—11-го

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Галина Колесса

Український Інститут Америки відкрив концертовий сезон

Серія „Музика в Інституті", яку влаштовує Український Інститут Америки в Ню Йорку, вступила в свій 5-ий сезон. В програмці цьогорічних концертів крім прізвищ виконавців, які виступають в концертах серії щороку, бачимо імена нових артистів, які вперше гратимуть на сцені Інституту. Як відзначив у своєму слові на відкритті сезону Екзекутивний директор Андрій Пащук, слухачі зустрінуться з мистецтвом музиків майже з усіх континентів світу.

Це передовсім — мистці з України Світлана Никитенко (колоратурне сопрано), Київська камерна оркестра під керівництвом Романа Кофмана, крім того — мистці з Канади — фортепіяновий дует Люби та Іринея Жуків, учасники Австралійського фестивалю камерної музики піяністи Ламар Кровсон (Південна Африка), Микола Сук, Тетяна Чекіна, скрипалі Чарлз Кастлман (ЗСА), Чарміен Ґадд (Австралія), Олег Криса, віолісти Теодор Кучар (Австралія), Райнер Муґ (Німеччина), віолончелісти Александр Івашкін (Нова Зеляндія), Торлейф Тедін (Швеція) та гобоїст Джол Маранджелла (Австралія). І, очевидно, українсько-американські мистці (крім вищезгаданих): піяніст Юліяна Осінчук і Дарія Теліжин.

Сезон відкрився 23-го жовтня концертом знаної піяністки Юліяни Осінчук. За словами критика з газети „Ню Йорк Таймс", її гра відзначається „строгою організованістю, вираженою з палкою експансивністю", а київська газета „Культура і Життя" характеризує її як „блискучого музиканта, який покоряє всякі технічні трудноші і правильно розуміє форму, стиль і характер творів". Мисткиня виступає як солістка і в складах камерних ансамблів; в її творчій біографії — виступи на сценах престижевих Карнеґі Голл, Національної ґалерії у Вашінґтоні, Парселл Рум в Лондоні, Моцартеум в Зальцбурзі та Аліс Таллі Голл. Вагому частину репертуару Юліяни Осінчук складають твори українських композиторів, звідси — її запис серії українських фортепіянових творів на звукозаписуючій фірмі „Оріон".

В концерті відкриття сезону прозвучали Соната Ля мажор, К. 331 В. — А. Моцарта, Балада оп. 24 Б. Лятошинського, Вибрані прелюдії І. Карабиця (прем'єра в ЗСА), Соната ч. 3 Ля мінор, оп. 28 С. Прокоф'єва, „Карнавальні танці у Відні", оп. 26 Р. Шумана та Полонез Ля бемоль мажор, оп. 53 Ф. Шопена (в наддатку).

Цікавим пунктом програми стало виконання п'єси Філіпа Манґера „Крихка посудина (образи при її встановленні)". Автор — мешканець Аляски, де більше року проживає також і Юліяна. Стиль твору відноситься до вчительки Ю. Осінчук, Наді Буланже та до вчителя Н. Буланже, Ґабріеля Форе. Ф. Манґер почерпнув надхнення до написання цієї п'єси від оглядин твору Карен Сталекер, гігантського глобуса, який оусоблює нашу плянету та її екосистеми („Наш світ є крихкий... Коли ми нищимо землю, ми тим самим нищимо самих себе", — говорить Карен).

Концерт був присвячений пам'яті батька піяністки, д-ра Романа Осінчука. У зв'язку з тим д-р Адріян Баранецький, президент Українського Лікарського Товариства Північної Америки, відділу метрополії Ню Йорку тепло розповів про д-ра Осінчука, а Юліяна Осінчук у наддатку виконала улюблений твір свого батька, Павану-капріччіо еспанського композитора І. Альбеніса.

Володимир Жила

ПОВНЕ МІЛІТАРНЕ ОБЕЗ'ЯДЕРНЕННЯ — ВИКЛИК СВІТОВІ

16-го липня 1990 року, приймаючи Декларацію про державний суверенітет України, тоді ще Верховна Рада Української ССР, стверджувала, що „Українська ССР урочисто проголошує про свій намір стати в майбутньому постійно нейтральною державою, яка не бере участи у військових блоках і дотримується трьох неядерних принципів: не приймати, не виробляти і не набувати ядерної зброї".

Таким чином Україна перша в світі добровільно задеклярувала свою повну мілітарну без'ядерність. Це ствердження — це історичний крок великої ваги, який повинен був принести Україні признання, а найосновніше повинен був стати її реальною вимогою до держав власників ядерних арсеналів схвалити її виступ і назавжди покінчити з мілітарною ядерністю, що межує з самовбивством усього людства. Але так, на жаль, не сталося.

Політика круто змінилася, Україна стала незалежною державою, яка успадкувала ядерну зброю Совєтського Союзу, що була приміщена на її території. З метою не міняти свого первинного становища, Україна зобов'язалась далі залишитись без'ядерною і в тому дусі підписала Лісбонський договір та напочатку 1992 року передала Росії на знищення близько 2,000 тактичних нуклеарних ракет, але Росія не дотримала домовлення і зброя лише змінила власника. Ця передача не дала Україні жодного фінансового винагородження, ані торговельних домовлень, ані голосних протестів, коли російський парлямент став претендувати до Криму. Така поведінка Росії насторожила Парлямент України і він почав ґрунтовніше вивчати домовлення Старт-1, яке було зговорено між ЗСА і Росією без участи України і вело до лише частинної редукції ядерної зброї у ЗСА та Росії.

Тим часом Росія, щоб добути ядерну зброю і поповнити свої арсенали, розгорнула нагінку на Україну, навіть з початковими погрозами, називаючи Україну „викидьком між націями" та з вимогами до ЗСА робити подібний тиск на Україну, щоб її змусити підписати договір Старт-1. Це повторилося в Масандрі, але тим разом ультимативно в формі політичного терору. Остання візита Воррена Кристофера, міністра закордонних справ ЗСА в Києві, проходила також під тиском. Але тут Президент Кравчук зайняв тверде становище, сказавши, що рішення українського Уряду подиктоване непевністю ситуації на півночі.

Чи це дійсно не сором, що країна, яка перша в світі підняла ідею без'ядерности, не знайшла не тільки підтримки, а зустрілася з погрозами та стала „викидьком між націями". Щоправда ЗСА дещо змінили тактику щодо України, даючи їй місце прихильнішій, більше обіцяючій дипломатії, але і то не завжди. Так і далі живемо під тиском Росії, що криком і погрозами хотіла б добути нашу Чорноморську фльоту, порт Севастопіль і ядерну зброю.

Проти такої політики треба боротися і домагатися за всяку ціну повного мілітарного обез'ядернення. І саме ця ідея має стояти в центрі виклику світові.

Василь Маркусь

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЯСПОРИ

I

ЕУ-Д як одна із галузевих українських енциклопедій найближче нав'язується і своїм характером, і ґенезою до Енциклопедії Українознавства, яка появилася в десятьох томах в 1955—90 роках, а одинадцятий, доповнюючий том якої ще має появитися. ЕУ-2 під головною редакцією проф. Володимира Кубійовича, сама галузева енциклопедія, в противагу до універсальних чи загальних енциклопедій, присвячує доволі багато матеріялу українській діяспорі. Може непропорційно багато в порівнянні до всіх галузей українознавства, десь 25—30 відс. її загального змісту. Ця проблема непропорційно великого розміру діяспорного матеріялу в ЕУ-2 була повністю усвідомлена головним редактором ЕУ-2. Він нераз ділився своїми міркуваннями з цього приводу. Підкреслював не тільки факт, що ЕУ-2 видається в діяспорі, а її авторами і споживачами були насамперед українські люди в діяспорі, але головне те що редактори й автори призбирали цінний матеріял саме про діяспору, який не повинен би згубитися і його десь треба було зафіксувати в той час, коли в Україні, в тому й такі довідники, як УРЕ, з відомих причин ці справи іґнорували або представляли перекручено.

Проф. Кубійович нераз ділився думками, що було б вказано цей матеріял поширити та його використати у спеціялізованій енциклопедії. Він не дочекався реалізації цього пляну, бо в листопаді 1985 року ще перед закінченням десятого тому свого головного твору він помер. На письмі не залишив якогось конспекту „ЕУ-Д", але в розмовах, які в останні роки його життя я особисто з ним часто проводив, він висловив чимало цінних думок та пропозицій про цей проєкт. Мабуть свідомий своїх обмежених можливостей, він натякав, що йому вже не вистане часу цим зайнятися.

По смерті В. Кубійовича так сталося, що його енциклопедична „імперія" поділилася на три частини; закінчення і доповнення ЕУ-Д залишилося в Сарселі, Франція, і цим зайнявся д-р Аркадій Жуковський, англомовну ЕУ перебрав д-р Данило Струк і вона за останні шість років закінчена в Торонто. Третя духова, а не матеріяльна, спадщина В. Кубійовича була започаткована від самих азів в Америці у формі ЕУ-Д. Переємники великої спадщини В. Кубійовича, насамперед, недавно спочилий д-р Атанас Фіґоль та ним створена Фундація Енциклопедії Українознавства, й НТШ в ЗСА після докладних переговорів та вивчення питання вирішили здійснювати третій вимір української енциклопедичної справи — ЕУ-Д. Обидвом установам представлено докладні пляни й концепцію ЕУ-Д, узгіднено модикум дії й підписано в 1987 році угоду про редаґування такого видання в шістьох томах. Томи мали бути опрацьовані як самостійні книги енциклопедичного типу, базовані на географічному поділі матеріялу, проте за спільними критеріями та методологією.

З усіх томів як пріоритет взято том про відносно невелику спільноту, а саме на австралійському континенті. Але тому, що була якась присутність української людини і на великих просторах Африки й Азії (поза колишнім СССР), де не постали тривалі українські громади, то й ці континенти включено до т. зв. „австралійського" тому. Робота над цим (четвертим за черґуванням) томом велася інтенсивно перші два роки (1989—91) і том міг би був скоріше закінчитися. Але відомі події, головно в Україні, дещо відвернули увагу й головної редакції та редакції в Австралії від цього дуже конкретного завдання, а вже дуже важко було дістати всі потрібні матеріяли від окремих намічених співробітників. Праця над ним протяглася до цього часу, хоча тепер вже завершується.

Одночасно йшла праця і над іншими томами — каталогізація гасел, збирання джерел, творення скелету головної редакції, реґіональних редакційних груп та мережі співробітників. Про все це не приходиться тут говорити в деталях. Скажемо тільки, що в самому процесі праці, шляхом багатьох зустрічей, конференцій співробітників та в кореспонденції виробилася повніша концепція, багато підходів стали яснішими, подекуди проведено корективи до первісних задумів, устійнено жанри і формат гасел. Профіль цілого твору та критерії підбору гасел стали виразнішими і більш яскраво визначеними. Тепер, за зразком четвертого тому — австралійського будуть готуватися дальші за такими пріоритетами: перший (американський), який властиво буде складатися з двох півтомів десь розміру 1,500 друкованих сторінок, канадський (за розмірами такий же), східньо-середньоевропейський та західньо-европейський (по 700—800 стор.) і, врешті, південно-американський (подібний, як австралійський).

Але нові умови й нова загальноукраїнська дійсність внесли поважні зміни у первісний проєкт ЕУ-Д. Принайменше виникли дві суттєві зміни:

1. Поступово з 1990 року перед нами відкрилася проблема східньої діяспори, як дуже реальна й конкретна проблема для дослідження й практичних висновків щодо найчисленнішої діяспори. Йдеться бо про 7—10 млн. людей українського роду в колишньому СССР поза кордонами української держави, хоча не всі вони живуть поза материком (етнічною територією).

2. В самій Україні виникли змінені погляди на західню діяспору та щодо оцінки цього феномену, як і щодо зацікавлення ним дослідниками як важливого предмету вивчення. Ще виразніше наступила в Україні переоцінка західньої діяспори з погляду її функції в процесі державобудування. У висліді виникло помітне пожвавлення дослідження обидвох діяспор, зріс інтерес серед журналістів, політиків, ділових людей та рядового громадянина до діяспори.

Практично у пляні праці над ЕУ-Д це викликало нові можливості й перспективи дальших заходів редакції ЕУ-Д. Перше, постала дуже виразна потреба включити до проєкту ЕУ-Д сьомий том про східню діяспору. Ми це сильно відчули з настанови організаторів та учасників перебігу й тону січневого з'їзду східньої діяспори в Києві минулого року, як також із світового форуму українців у серпні 1992 року. Українство поза кордонами України себе усвідомило як органічна цілість з материком, як розлогі чи лише малі гілки одного великого пня. Звідси й виникла потреба кращого себепізнання та популяризації знань про закордонне українство.

Якщо джерела інформації про західню діяспору відносно добре зібрані, їх треба б тільки усистематизувати та спопуляризувати, то цього не можна сказати про східню діяспору. Її ще треба дослідити. З цього випливає завдання перед багатьма дослідниками, професійними та аматорами, зібрати інформації і важко доступні факти про українські поселення, подекуди на статусі меншости, а подекуди, зокрема на суміжних до України територіях, де факто більшости українського етносу. Проте ця діяльність ще в пеленках, її треба стимулювати, а згодом підсумувати, усистематизувати в основний довідник, що мав би подібний характер до інших томів ЕУ-Д. Отож природно виринула ідея доповнити проєкт ЕУ-Д ще одним — сьомим з черги томом цього твору.

Закінчення буде.

Одеська...

(Закінчення зі стор. 1)

бенефітів у Фонд Чорнобиля було чимало: у Києві в січні ц.р., в Одесі, в Австрії.

Завдяки Г. Ерлові значно поширилися репертуарні рамки оркестри, які перед тим в основному були обмежені до традиційного російського репертуару. „Оркестра не мала досвіду у виконанні німецької, австрійської, англійської, американської, французької музики", — говорить диригент.

Проводячи в Одесі половину свого часу, мистець зумів добитися високих професійних результатів: на концерті Бреґенцького Весняного Фестивалю „українські музиканти виконали типово американські твори ...Бернстайна, Копленда і Сенса, багаті елементами джазу, блюсу і свінгу. Вони грали цю музику так, якби нічого іншого в своєму житті не знали" (з рецензії голови музичного відділу австрійського національного радіо Ф. Юрманна). Про високі результати свідчать і переповнені залі концертів (у Києві — понад 2,500 слухачів), і запрошення записати компактний диск з вищеназваного фестивалю. Побувавши на концерті симфонічної оркестри Одеської фільгармонії у Москві та почувши у її виконанні симфонію Малера, австрійський консул сказав: „Провівши у цій країні 8 років, я не чув тут оркестри, яка б виконувала Малера таким звуком, особливо мідні духові інструменти".

У свій репертуар оркестра включає і твори українських композиторів — як улюблений і часто виконуваний наддаток — увертюру до опери Лисенка „Тарас Бульба", так і Третю симфонію Бориса Лятошинського.

Аналізуючи співпрацю з оркестрою, диригент характеризує музикантів як „дуже працьовитих і гнучких, які швидко підхоплюють всякі зміни". У нього з оркестрантами — не лише творчий але й персональний контакт: „У нас — взаємне кохання з першого погляду... Одесити — південні люди, а я виріс у Венесуелі", — пояснює Гобарт схожість темпераменту. Не ставлячи себе окремо, „на відстані", як це робоили попередні диригенти, і знаходячи інші спільні зацікавлення (камерне музикування — мистець грає на клярнеті), він „зжився" з колегами.

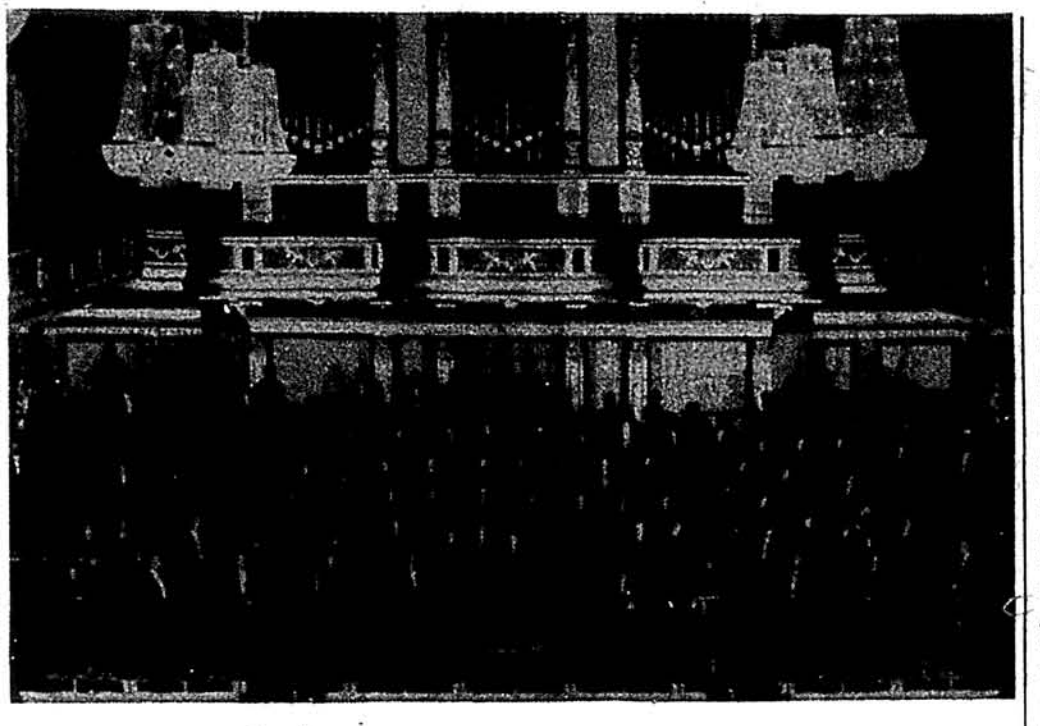
Великою подією в житті оркестри стало надання їй статусу Державної (це — єдина оркестра поза Києвом з подібним статусом).

Є у оркестрі і проблеми —потрібні нові духові та ударні інструменти, крім того — болючим є від'їзд деяких музиків на працю до Східньої Европи.

Але, як говорить Гобарт Ерл, „симфонічна оркестра може стати центром культурного життя. Ми стараємося створити таку оркестру, яка б мала своє власне лице в сенсі стилю, звуковидобування; яка б вийшла на світовий рівень".

Декілька слів про диригента: Гобар Ерл — громадянин ЗСА; народився у Венесуелі, середню освіту та диплом клярнетиста отримав в музичному коледжі Трініті в Лондоні, з відзнакою закінчив Принстонський університет. Удостоєний премії Ізидори та Гелен Сакс. Повернувшись до Европи, навчався у Віденській музичній академії. Виступав з багатьма европейськими оркестрами. Гобарт — засновник та художній керівник австрійського ансамблю, який у Відні репрезентував американську, а в Америці — австрійську музику. З цим ансамблем приготував 8 прем'єр (всього у творчій біографії мистця — 13 світових прем'єр). Навчався у відомих фахівців Ф.Лайтнера, Л.Бернстайна та С. Озави. Кілька років тому зі своїм віденським оркестром побував в колишньому СССР. Виступили в Москві та Одесі. В Одесі звернув на себе увагу і був запрошений диригувати одеською симфонічною оркестрою. Так цей творчий „романс" і розпочався.

Після виступу у Чикаґо в залі чикаґської оркестри, який відбувся 19-го листопада, концерти відбудуться 22-го листопада в авдиторії ім. Ричардсона в Принстонському університеті (у справі квитків слід телефонувати на число 609-258-5000), 30-го листопада — в Карнеґі Голл в Ню Йорку (тел. 212-247-7800), 4-го грудня — в Массей Голл в Торонто (тел. 416-872-4255) та 6-го грудня — в Лінкольн Театрі в Гартфорді, Конн. (тел. 203-768-4228). Додаткові інформації про турне симфонічної оркестри Одеської фільгармонії можна одержати, телефонуючи до Ренделл Фостфедт Паблісіті (212) 724-8724.

Симфонічна оркестра Одеської фільгармонії

Появився...

(Закінчення зі стор. 1)

навколо спадщини М. Грушевського". У дальших розділах друкуються: Михайло Бачевський (Київ) „Михайло Грушевський та археологія"; Олександер Домбровський „Проблема антів у М. Грушевського"; Віктор Брехуненко (Дніпропетровське) „Проблема періодизації історії української козаччини в працях Грушевського"; Володимир Сергійчук (Київ) „Михайло Грушевський про Байду Вишневецького"; Григорій Логвин (Київ) „Українське Мистецтво в творах М. Грушевського"; Іван Фізер (Ню Джерзі) „До історіософії", "Історії української літератури" М. Грушевського; С. Білокінь (Київ) „Рецензія О. Білецького на шостий том Історії української літератури"; Ярослав Малик (Львів) „Катерина Грушевська"; Зеновія Франко (Київ) „М. Грушевський і І. Франко"; Петро Одарченко (Балтімор) „М. Грушевський і Леся Українка"; Марко Антонович (Монтреал) „М. Грушевський в листуванні І. Франка"; Аркадій Жуковський (Париж) „Михайло Грушевський і Франція"; Я. Грицак (Львів) „Конфлікт 1913 р. в НТШ"; Ігор Каменецький (Мт. Плезент) „Грушевський і його концепції демократичної політично-правної системи"; І.В. Макогон (Київ) „Про створення пам'ятника на могилі Грушевського"; Ігор Гирич (Київ) „Щоденник М. Грушевського як історичне джерело"; Є. Пшеничний (Дрогобич) „До появи статті С. Томашівського: наша політика"; Ярослав Рудницький (Монтреал) „Михайло Грушевський і походження Києва"; М. Антонович (Монтреал) „До дискусії навколо Грушевського" (критика концепцій О. Пріцака); Олександер Оглоблин (Лядлов) „Перша зустріч з М. Грушевським"; Любомир Винар (Кент) „Свідчення М. Грушевського у Харкові з 28-го березня 1931 року".

У розділі „З архівних матеріялів" поміщено вийнятково цінні листи Грушевського і до нього, які дають нове насвітлення до його діяльности і творчости, а саме: „Листи В. Антоновича до М. Грушевського", „Чотири листи М. Грушевського до В. Антоновича", „Листування М. Грушевського з О. Грушевським", „Листування М. Грушевського з Д. Багалієм", „Листи Симона Петлюри до М. Грушевського".

Вага щойно виданого збірника про М. Грушевського вийнятково важлива для дослідів найвидатнішого українського історика, творця нової України і його доби.

Члени УІТ і передплатники „Українського Історика" в короткому часі отримають це видання, в подрібній продажі збірник М. Грушевського коштує 60 дол. з тим, що дається 15% знижку тим, які висилають це видання в Україну. При тій нагоді проситься складати пожертву на Видавничий Фонд М. Грушевського при УІТ. Плянується видання збірки статтей М. Грушевського „Наша політика" і досі неопубліковану „Історію української літератури" (шостий том). Пожертви на Видавничий Фонд М. Грушевського слід висилати на адресу: „The Ukrainian Historian", P.O. Box 312, Kent, Ohio 44220.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшла у вічність 10-го жовтня 1993 р.
наша найдорожча
МАМА І БАБЦЯ

бл. п.

ІРЕНА РУДИК
з дому МАТЕЙКО

Похорон відбувся 13-го жовтня 1993 р. з церкви св. Михаїла у Ню Гейвені, Конн., а опісля відпроваджено покійну на цвинтар св. Михаїла у Ґлестонбері, Конн.

Цією дорогою складаємо щиру подяку о. пароховi Михайлові Бундзі, який відвідував нашу маму в дома та в шпиталі, за уділення Їй Єлеопомазання, за відслужения похоронних відправ та відпровадження покійної на місце вічного спочинку.

Рівнож щиро дякуємо родині, приятелям та знайомим за молитви, за численні вислови співчуття, за участь в похоронних відправах, за пожертви на Служби Божі, на Фонд Дітям Чорнобиля, та на Український Музей в Ню Йорку.

В пам'ять покійної зложили:

На СЛУЖБИ БОЖІ:

Ірена Гриневич, Ярослав і Маргарета Попель, Уляна і Володимир Зінич, Ігор і Віра Вальницькі, Богдан і Марія Антонишин, родина Романюк, Марія Собко, Й. і Е. Собко, 108-ий Відділ СУА, 66-ий Відділ СУА, Робін і Роман Куц, Мирослав і Марта Ломаґа, родина Мурин, проф. Іван і Галина Лобай, Іреней і Софія Темницькі, родина Добчанських і Мельників, Пласт (Ню Гейвен), Лідія Фіцалович, родина Брочинських.

На ФОНД ДІТЕЙ ЧОРНОБИЛЯ:

130 дол. — співробітники Єйльської бібліотеки;
по 100 дол. — Соня і Оріх Темницькі, Ольга і д-р Юрій Руденські, Мирослав і Марта Ломаґа;
по 80 дол. — Галя Стасюк і родина Кузів;
по 50 дол. — Ірена і д-р Леонід Рудницькі, Наталка Головата, Марта Рудик;
30 дол. — Зіна і Михайло Варич;
по 20 дол. — Дуся і Роман Попель, Анна і Григорій Ґна, Ґеня і Карло Гарві;
10 дол. — Наталка Юнес.
Разом .... 760 дол.

На УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ в Ню Йорку:

100 дол. — Ярослав і Віра Криштальські;
по 50 дол. — Евстахія і Мотря Мілянич, Соня і Оріх Темницькі, Зірка Рудик, Округа Нова Англія СУА, Марта Рудик;
по 25 дол. — Марко Рудик, Лідія Фіцалович, Христя і Мирон Мельники, Євгенія Добчанська, Евстахій і Марія Кульчицькі;
по 20 дол. — Валя Чудовська, Оксана Бачинська.
Разом .... 515 дол.

Нехай Всевишній Господь винагородить вас своїми ласками.

В глибокім смутку залишені:

донька — МАРТА
син — АНДРІЙ
внуки — МАРКО І ПЕТРО
ближча і дальша родина в Америці й Україні

В невимовній печалі і горю повідомляємо
рідних і знайомих,
що в суботу, 20-го листопада 1993 р.
на 90-му році життя, несподівано відійшов у вічність
наш найдорожчий
ТАТО, ДІДО, СТРИЙКО І ВУЙКО

св. п. Інженер

Михайло Ліщинський

полк. Армії УНР, старшина 1-ої Дивізії УНА і активний громадський діяч.

ПАНАХИДА в п'ятницю, 26-го листопада 1993 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Насевича при Franklin вул. у Філядельфії, Па.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в суботу, 27-го листопада о год. 10-ій ранку в церкві св. Миколая при 24-ій вул., а відтак на цвинтар св. Марії на Факс Чейсі, Па.

Горем прибиті:

дочка — ІРИНА КАРАМАН
сестра — ОЛЬГА ЗАЗУЛЯК в Україні
внуки і правнуки — КАРАМАН І ЛІЩИНСЬКІ
братанки —
ІВАННА ЛІЩИНСЬКА
ІРИНА з мужем ЄВГЕНОМ КОЗАКОМ і родиною
сестрінки —
ОКСАНА з мужем ВОЛОДИМИРОМ БАРАНОМ і родиною
МАРІЯ І ОРИСЯ ВІТЕР зі синами ТАРАСОМ І БОГДАНОМ
МАРТА з мужем БАДІ ШУМЕЙКЕР і родиною
родина — ВІТЕР з Канади
та ближча і дальша родина в ЗСА і Канаді

Родина просить замість квітів складати пожертви на Суспільну Службу Комбатанта та допомогу Україні.

Перший Курінь УПС
ім. О. і С. Тисовських

Ділимося сумною вісткою, що
в неділю, 7-го листопада 1993 р. в Баффало, Н. Й.,
відійшов на Вічну Ватру

бл. п. пластун сеніор

МАРІЯН БОРАЧОК

Народжений 1-го лютого 1912 р. в Ілавчу, пов. Теребовля. Вже в народній школі звернув на себе увагу своїми мистецькими здібностями, які розвивав продовж цілого свого життя. Від гімназійних літ працював на громадській ниві в організації Пласт, а пізніше зорганізував спортове товариство „Сокіл" і був його душею.

В 1950 р. приїхавши до Баффало, ЗСА, розгорнув велику пластову, організаційну, видавничу і мистецьку працю. Зорганізував і провадив приватний музей в якому було багато цікавих і цінних експонатів.

Був добрим членом 1-го Куреня УПС ім. С. і О. Тисовських і за словами курінного гасла був Вірний до Смерти.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Його дружині Славі і дітям висловлюємо наше глибоке співчуття.

Курінна Старшина
1-го Куреня УПС ім. С. і О. Тисовських

З болем у серці ділимося сумною вісткою,
що з волі Всевишнього дня 10-го листопада 1993 року
в Монтреалі, Канада, прийнявши святі Тайни,
відійшла у вічніть

бл. п.

ГАЛИНА МАРҐУЛЄС
з дому ҐОРОНЬ

Покійна молоді літа провела у Львові, де закінчила професійну школу дизайнерів жіночої моди. Була одружена з відомим львівським адвокатом Якубом Марґулесом, жидівського походження, який під її впливом вихристився. Під час війни вона його враз із родиною врятувала від смерти з рук нацистів.

З приїздом до Канади в 1948 році відкрила в Монтреалі власне підприємство модного жіночого одягу. Покійна більшу частину свого спадку призначила для недорозвинених дітей у Львові.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ, що їх відправили Всч. оо. Володимир Возняк і Петро Дзірник, відбулися в понеділок, 15-го листопада 1993 р. о год. 10:30 в церкві св. Архистратига Михаїла, а тлінні останки поховано на цвинтарі Кот-де-Неж.

Залишилися в глибокому смутку:

МАРІЯ МАСЛЮКЕВИЧ з мужем ЕВСТАХІЄМ ЛЕНЬКО
ЄВГЕНІЯ МАСЛЮКЕВИЧ з родиною
ВОЛОДИМИР МАСЛЮКЕВИЧ — кузени
численні приятелі і знайомі в Канаді, ЗСА й Україні

АКАДЕМІЧНИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 30-ЛІТТЯ „УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИКА"

у співпраці з

УКРАЇНСЬКИМ ІСТОРИЧНИМ ТОВАРИСТВОМ І УКРАЇНСЬКОЮ ВІЛЬНОЮ АКАДЕМІЄЮ НАУК у ЗСА

запрошують вас до участи в

ЮВІЛЕЙНІЙ НАУКОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ
„УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК" І СУЧАСНІ ЗАВДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІОГРАФІЇ

ПРОГРАМА

Любомир Винар (основник „Українського Історика", голова УІТ) — **Відкриття**
Марко Антонович (президент УВАН у ЗСА) — **Слово-привіт**
Відчитання привітів

ПЕРША СЕСІЯ

Неділя, 5-го грудня 1993 р. год. 1:00 по пол.

Доповіді

Ярослав Калакура (професор Київського університету, член УІТ) — **„Український Історик" в розвитку національної історіографічної школи"**

Любомир Винар (професор Кетського держ. у-ту, член НТШ, УВАН, УІТ) — **„Український Історик" і завдання української історіографії"**

Тамара Булат (провідний науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, Фолкльористики та етнології АНУкраїни, член УІТ) — **„Дослідження української культури на сторінках „Українського Історика"**

ДРУГА СЕСІЯ

Доповіді

Олександер Домбровський (член НТШ, УВАН, УІТ, науковий секретар УІТ) — **„Дослідження ранньої історії України і археології на сторінках „Українського Історика".**

Тамара Мандебура (доцент Київського Університету, член УІТ) — **„Висвітлення історії совєтської України в ж. „Український Історик"**

Олександер Вовк (науковий співробітник Інституту україн. археографії АНУкраїни) — **„Висвітлення тематики ОУН і УПА в журналі „Український Історик"**

Дискусія

Закриття Конференції: **Василь Омельченко** (перший віцепрезидент УВАН, член УВАН, УІТ)

Під час перерви між сесіями — буфет

Конференція відбудеться в будинку Української Вільної Академії Наук у ЗСА 5-го грудня, в неділю, початок о год. 1-ій по пол.
206 West 100 Street, New York, N.Y. 10025. Телефон: (212) 222-1866

САВДІЙСЬКА АРАБІЯ виділила для мусулманського населення Боснії нову гуманітарну допомогу на суму 13 міл. дол. Крім того, король Фагд особисто зарядив прийняти у шпиталі країни ранених боснійців. За весь час громадянської війни Боснія дістала від Ер-Ріяду фінансову підтримку в сумі 150 міл. дол. а також сотні тонн харчів і медикаментів.

У пошуку...

(Закінчення зі стор. 2)

січня 1994. Звичайний підхід до справи безпеки далі не піде, закінчує автор свою довшу об'єктивно-аналітичну статтю.

У висновку треба висловити признання Урядові в Києві, що незважаючи на всі помилки і економічні збитки в Україні, в ситуації постійної загрози від північного сусіда справу нуклеарного роззброєння відклав до часу міжнародної угоди правдивих ґарантій національної безпеки української держави та належного відшкодування коштів демонтажу і за висококякісний уран з ядерної зброї. Затримка певного числа ракет з ядерними боєголовками для самооборони — це імператив для втримання відновленої самостійної демократичної української держави.

„Русскіє Пантери" на Фльориді

Під таким заголовком в нюйоркському „Новому Русскому Слові" з 26-го жовтня ц. р. появилася стаття-огляд про започаткований гокейовий сезон в професійній Національній Лізі, в якій виступає тепер 26 клюбів з різних міст ЗСА і Канади. Автор Міхаіл Вапне багато місця присвятив гокеїстам з колишньої імперії, які саме виступають в багатьох клюбах тієї ліґи. На особливу увагу автора заслужив Олександер Годинюк, як відзначає Вапне, наймолодший з „русских" в клюбі „Пантери". Подібно до застійних часів Брежнєва, автор зробив з цього українського юнака „русского", хоч, як він назвав,"чисто условно" тому, що свого часу Годинюка включили до збірної СССР... На закінчення свого огляду автор подав довгий список колишніх гокеїстів СССР з їх дотеперішнім точковим доробком в Національній Лізі, яких, очевидно, читачі тієї газети сприймуть їх усіх за „русскіх рeб'ят".

Поруч ряду гокеїстів з балтійських країн є подані теж українські змагуни: Олександер Житник (в клюбі Лос Аджелес „Кінґс"), Дмитро Христич (в клюбі Вашінґтон „Кепітолс") і вже згаданий Олександер Годинюк (з клюбу Фльорида „Пантерс"). Недавно на одній зі спортових передач московської телевізії „Останкіно" спортовий репортер зарахував вже до російської ґрупи відомого гокеїста українського походження, народженого в Канаді, Андрейчука... Яка подібність, чомусь російські імперіялісти тут і там в Москві привласнюють собі спортові таланти інших народів.

Не будемо здивовані, якщо невдовзі до „російських ребят" московські репортери зарахують ще й гокеїстів українського походження Михайла Крушельницького (Торонто „Мейпл Ліфс), Дейла Гаверчука (Баффало „Сейберс"), Ґреґа Паславського (Калґарі „Флеймс"), Ґері Шучука (Лос Анджелес „Кінґс"), Дейвида Бабича (Ванкувер „Канукс"), Кіта Ткачука (Вінніпеґ „Джетс") і десятки інших.

До речі, спорт — не єдина ділянка в Україні, з якої російські імперіялісти якщо не переманюють, то прямо крадуть найкращі таланти.

(от)

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

УСК Ню Йорк — „Польонія" СК — 1:2

У чергових змаганнях за чемпіонат II дивізії Космополітальної Ліґи Ню Йорку, що відбулися в неділю, 24 жовтня, I дружина УСК зазнала поразки з польським клюбом вислідом 1:2. Вже до перерви суперники вели 1: 0, що його здобули в 17-ій хвилині з карного стрілу. На початку другої половини Роман Плісак вирівняв 1:1, але у 88-ій хвилині польські футболісти зуміли здобути переможного голя.

Склад УСК: Макс, Вадольковський, Раміро, Валентин Коваленко, Р. Плісак, Ромеро, Банні, Ясіне, Марко, Брацяк, Джінґо, Адольфо, Джуньйор і Стефан Коваленко — граючий провідник і тренер. Резервісти УСК ремісували свою зустріч з резервою „Польонії" 1:1.

Фонд Відродження Спорту в Україні

100 дол. — Марія Андрусяк (в пам'ять чоловіка св. п. д-р Іллі.); 50 дол. — Богдан Казевич; по 25 дол. — Михайло Томин, Олександра Воробкевич, Андрій Сасик, Ігор Кунинський, Василь Кузьмин; по 20 дол. — Іванна Кучер, Дмитро Строїч; 10 дол. — Зенон Брездень.

Всім жертводавцям щира подяка, а М. Кахнієві подяка за проведення збірки серед мешканців Українського Села у Воррені, Миш.

В обличчі зимових Олімпійських Ігор, що в лютому 1994 року відбудуться в Ліллегаммері, Норвеґія, та літніх Олімпійських Ігор в Атланті, Джорджя, в 1996 році, які матимуть для нас, українців, насправді переломово-історичне значення, бо українські спортовці відродженої української держави вперше гідно та гордо виступатимуть під прапором вільної України, а не як складова частина якоїсь імперії. Спортовці України, опинившись серед невідрадно жалюгідних економічних, політичних та інших обставин, готові нести синьо-жовтий стяг поруч вільних народів світу. Їхній шлях до осягнення цієї мети — мрії кожного спортовця та громадянина — вже кладе тверді підстави до її здійснення. А це через участь спортовців вільної України у світовій Універсіяді в Баффало та світових легкоатлетичних першенствах у Штутґарті, Німеччина, ц. р. Збірна України в Баффало складалася всього тільки з 67 учасників — у порівнянні до п'ятисотенних дружин ЗСА, Канади, Китаю, та здобула 11 золотих, 6 срібних та 9 бронзових медалів, і в загальному точкуванні шосте місце Універсіяди, а за кількістю золотих медалів дружина України була четвертою. Подібно й у Штутґарті на світових легкоатлетичних першенствах нечисленна (бо тільки 31 змагун) українська легкоатлетична дружина здобула 10-те місце серед 189 найкращих національних дружин світу. Чи існують кращі амбасадори вільної України?

З уповноваження УСЦАК, УСТ „Черник" Дітройт не тільки продовжує збірку на фонд, але закликає членів нашої громади активно включитися до зросту цього фонду. Недавно УСЦАК отримав комунікат Національного Олімпійського Комітету (НОК) України під головуванням Валерія Борзова, міністра справ молоді й спорту України, що кошти репрезентації України тільки на зимові Олімпійські Ігри в Ліллєгаммері виноситимуть 593,658 дол. Мешканці метрополії Дітройту та південносхідного Мишиґену свої щедрі пожертви можуть депонувати у всіх бюрах наших кредитівок на призначені конта в „Самопомочі" ч. 7578-28 і „Будучність" ч. 5048. Усім дотеперішнім жертводавцям щире спасибі.

В. Кізима

З ОСУДОМ РЕЗОЛЮЦІЇ Ради безпеки ООН про запровадження додаткових санкцій проти Лібії у зв'язку з її відмовою видати двох своїх громадян-терористів виступила Національна перехідна рада Судану. В оприлюдненій нею заяві рішення міжнародної спільноти трактується як „ще одна змова проти лібійської джамагірії за її вірність вищим ідеалам і цілям ісламської нації і за те, що вона є першою в боротьбі проти імперіялізму". Суданський парлямент закликав до зміцнення єдности держав реґіону, щоб „зберегти його самобутність та індивідуальність в умовах нового світового порядку".